

Nr 113

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag om vissa stödåtgärder för svensk varvsindustri jämte motioner i vad propositionen och motionerna hänvisats till statsutskottet.

(5:e avd.)

Propositionen

I propositionen nr 82 har Kungl. Maj:t under åberopande av utdrag av statsrådsprotokollet över industriärenden för den 13 mars 1970

1) inhämtat riksdagens yttrande över de näringspolitiska riktlinjer beträffande svensk varvsindustri som angetts i statsrådsprotokollet,

2) föreslagit riksdagen att

a) bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att ikläda staten garanti till ett sammanlagt belopp av högst 1 000 000 000 kr. till svensk varvsindustri på de villkor och enligt de grunder som angetts i statsrådsprotokollet,

b) beträffande de åren 1963, 1965, 1968 och 1969 av riksdagen beslutade kreditgarantierna godkänna de ändrade villkor och grunder som angetts i statsrådsprotokollet,

c) till Styrelsen för teknisk utveckling: Skeppsteknisk forskning och utveckling för budgetåret 1970/71 anvisa ett reservationsanslag av 12 000 000 kr.,

d) bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad departementschefen förordat under budgetåret 1970/71 godkänna avtal och beslut rörande stöd till skeppsteknisk forskning och industriellt utvecklingsarbete m. m. som, inberäknat löpande avtal och beslut, innebär åtaganden om högst 10 000 000 kr. under vart och ett av budgetåren 1970/71—1972/73,

e) bemyndiga Kungl. Maj:t att för sin del godkänna ändring av bolagsordningen för AB Svensk exportkredit, innebärande höjning av bolagets upplåningsrätt i enlighet med vad departementschefen förordat.

I propositionen begärs riksdagens yttrande över i denna angivna näringspolitiska riktlinjer beträffande svensk varvsindustri. I fråga om varvsstödet allmänna utformning förordas därvid selektiva åtgärder. Sålunda avvisas generella räntesubventioner.

Förslag läggs fram om statlig kreditgaranti intill ett belopp av 1 miljard kr. för order som tas under åren 1970 och 1971. För stöd åt varvsindustrins

forsknings- och utvecklingsverksamhet föreslås att styrelsen för teknisk utveckling tillförs, utöver tidigare beslutade anslag, ytterligare 12 milj. kr. för budgetåret 1970/71 samt att Kungl. Maj:t bemyndigas att under budgetåret 1970/71 godkänna avtal och beslut om sådant stöd om högst 10 milj. kr. under vart och ett av budgetåren 1970/71—1972/73.

Vidare gör Kungl. Maj:t hemställan avseende ökning av utlåningskapaciteten hos AB Svensk exportkredit.

Propositionen har hänvisats till bankoutskottet i vad den avser de näringspolitiska riktlinjerna för svensk varvsindustri och ändring av bolagsordningen för AB Svensk exportkredit samt i övrigt till statsutskottet.

Motionerna

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 1157 av herrar Johan Olsson och Ferdinand Nilsson samt II: 1358 av herr Persson i Heden m. fl. i vad avser hemställan att riksdagen måtte besluta att fartygskreditgarantierna skall utformas som fasta ramgarantier,

dels de likalydande motionerna I: 1159 av herr Stefanson m. fl. och II: 1357 av herr Löfgren m. fl. i vad avser hemställan att de statliga fartygskreditgarantierna i framtiden utformas som fasta ramgarantier.

Utskottet

I propositionen föreslås på grundval av varvskommitténs betänkande De svenska storvarvens problem (Stencil I 1970: 1) vissa stöd- och stimulansåtgärder för varvsindustrin. Förslagen avser att underlätta varvens upplåning genom nya fartygskreditgarantier och genom ökning av utlåningskapaciteten hos AB Svensk exportkredit samt stöd till skeppsteknisk forskning och industriellt utvecklingsarbete. Vidare anges vissa näringspolitiska riktlinjer för svensk varvsindustri, beträffande vilka Kungl. Maj:t begär riksdagens yttrande.

Detta utlåtande begränsar sig till förslagen om kreditgarantier och om forsknings- och utvecklingsstöd. I bankoutskottets utlåtande nr 43 behandlas övriga i propositionen upptagna spørsmål.

I syfte att underlätta de svenska varvens refinansieringsmöjligheter har riksdagen vid fyra tillfällen under 1960-talet, senast år 1969, beslutat om *fartygskreditgarantier*. Till stöd för varvens upplåning har därmed lämnats medgivande om kreditgarantier till ett belopp av sammanlagt 2 200 milj. kr. Vid utgången av 1969 hade enligt statsrådsprotokollet garantier utställt av

riksgäldsfullmäktige till ett sammanlagt belopp av i det närmaste 1 400 milj. kr. Enligt vad varvskommittén anfört är redan meddelade nya garantier utnyttjade eller praktiskt taget helt täckta av order som tagits före utgången av år 1969.

Tekniskt sett är garantisystemet upplagt så att en garantilimit för ett varv i princip endast får utnyttjas för refinansiering av varvets nybyggnadskrediter, hänförliga till kontrakt som tecknats före viss tidpunkt. Vidare kan en garanti endast undantagsvis revolveras, d. v. s. utnyttjas som säkerhet för ny belåning. Ett bifall till ifrågavarande motionsyrkanden skulle innebära vidgade möjligheter att åter utnyttja friställd garanti.

Utskottet har funnit det svårt att överblicka konsekvenserna av det av motionärerna förordade ramsystemet. Å andra sidan har utskottet inte blivit övertygat om att inte fördelar kan vinnas genom en översyn av de nuvarande tillämpningsföreskrifterna. Utskottet anser det önskvärt att Kungl. Maj:t om möjligt redan i den till riksdagens höstsession aviserade varvspropositionen lämnar en redogörelse i frågan.

Utskottet anser Kungl. Maj:ts nu ifrågavarande förslag om ytterligare fartygskreditgarantier väl underbyggt och har ingen anledning till erinran mot vad som anförts om villkor m. m. för dessa garantier och för de av riksdagen åren 1963, 1965, 1968 och 1969 beslutade kreditgarantierna. Utskottet tillstyrker sålunda Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag.

Av statsrådsprotokollet framgår att styrelsen för teknisk utveckling inom ramen för sina medel kan lämna endast ett begränsat stöd till *skeppsteknisk forskning och utvecklingsarbete*. Utskottet anser Kungl. Maj:ts förslag om ett treårigt forskningsstöd inom en total ram av 50 milj. kr. betydelsefullt. Utskottet tillstyrker den för nästa budgetår begärda medelsanvisningen och har inte heller i övrigt funnit anledning till erinran mot omfattningen av forskningsstödet.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen bemyndigar fullmäktige i riksgäldskontoret att ikläda staten garanti till ett sammanlagt belopp av högst 1 000 000 000 kr. till svensk varvsindustri på de villkor och enligt de grunder som angetts i statsrådsprotokollet,

2. att riksdagen beträffande de åren 1963, 1965, 1968 och 1969 av riksdagen beslutade kreditgarantierna godkänner de ändrade villkor och grunder som angetts i statsrådsprotokollet,

3. att riksdagen som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört i anledning av motionerna I: 1157 och II: 1358 samt I: 1159 och II: 1357,

4. att riksdagen till *Styrelsen för teknisk utveckling: Skeppsteknisk forskning och utveckling* för budgetåret

1970/71 på driftbudgeten under trettonde huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 12 000 000 kr.,

5. att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att i enlighet med vad departementschefen förordat under budgetåret 1970/71 godkänna avtal och beslut rörande stöd till skeppsteknisk forskning och industriellt utvecklingsarbete m. m. som, inberäknat löpande avtal och beslut, innebär åtaganden om högst 10 000 000 kr. under vart och ett av budgetåren 1970/71—1972/73.

Stockholm den 12 maj 1970

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Bohman (m), Birger Andersson (s), Rikard Svensson (s), fru Wallentheim (s), herrar Per Jacobsson (fp), Bertil Petersson (s), Bengt Gustavsson (s), Bengtson (cp), Nyman (fp), Hjorth (s), Ottosson (m), Jonsson (s), Thorle Nilsson (s), Lindblad (fp) och Johan Olsson (cp) samt

från andra kammaren: herrar Almgren (s), Mellqvist (s), Eliasson i Sundborn (cp), Bergman (s), Lindholm (s), Enskog (fp), fru Holmberg (s), herrar Blomkvist (s), Andersson i Knäred (cp), Petersson i Gäddvik (m), Dahlgren (cp), Westberg i Ljusdahl (fp), Östrand (s), Lindberg (s) och Wennerfors (m).